

Az uniós jog nem írja elő a nemzeti bíróságnak, hogy eltérjen a belső határozatokat jogerőre emelő belső eljárási szabályok alkalmazásától, még akkor sem, ha ez lehetővé tenné az uniós joggal összeegyeztethetetlen nemzeti helyzet orvoslását.

Alkalmazott jogszabályok: EUB C-620/17. számú ítélet 61. és 62. pontjai, C-362/18. számú végzés 62. és 63. pontjai, rPp. 260. § (1) bekezdése

Győri Ítéltábla Pkf.IV.25.179/2020/9.szám

Az elsőfokú bíróság a 2020. február 24-ei tárgyaláson meghozott és kihirdetett végzésével a perújító felperesnek a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.282/2017/5/II. számú – a Kúria Pfv.III.22.500/2017/7. számú ítéletével hatályában fenntartott – jogerős ítélete ellen ajánlott postai küldeményként 2019. október 7-én feladott, s 2019. október 8-án érkezett perújítási kérelmét, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant, elutasította.

Perújítási kérelmében a perújító felperes azt kérte, hogy a törvényszék a jogerős ítéletet a Kúria ítéletére is kiterjedő hatállyal helyezze hatályon kívül, hozzon a jogszabályoknak megfelelő, keresetének helyt adó, az alperest 19.647,91, - € és 271.171, - Ft, valamint ezek kamatai megfizetésére kötelező döntést. Előadta, hogy Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) a Kúria jogerős ítéletét követően meghozott C-620/17. számú, a felek ügyében előzetes döntéshozatali eljárásban keletkezett ítélete (ECLI: EU:C:2019:630) ítéletére alapítottan van helye perújításnak. Kiemelte az ítélet [60] pontját, mely szerint az EUB ítélkezési gyakorlatából következik, hogy ha az alkalmazandó belső eljárási szabályok lehetővé teszi a nemzeti bíróság számára, hogy bizonyos feltételek mellett visszavonjon egy jogerőre emelkedett határozatot annak érdekében, hogy az a határozat nyomán kialakult helyzetet a nemzeti joggal összeegyeztethetővé tegye, e feltételek teljesülése esetén az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés következményének megfelelően e lehetőségnek érvényesülnie kell abból a célból, hogy a helyzet uniós joggal való összeegyeztethetőségét helyreállítsák. Az EUB ítélete [63] pontjában pedig az deklarálta, miszerint a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a magyar eljárási szabályok lehetővé teszik-e egy jogerőre emelkedett ítélet visszavonását annak érdekében, hogy az ezen ítélet nyomán kialakult helyzetet összeegyeztethetővé tegyék egy korábbi jogerős bírósági határozattal, amelyről az ezen ítéletet hozó bíróságnak és az ítélet alapjául szolgáló eljárásban részt vevő feleknek már tudomásuk volt. Ha igen, úgy az EUB-nek a jelen ítélet [60] pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatával összhangban e lehetőségnek – az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvével összhangban – ugyanazon feltételek mellett érvényesülnie kell annak érdekében, hogy a helyzetet az EUB valamely korábbi ítéletével tegyék összeegyeztethetővé.

A perújító felperes arra is hivatkozott, hogy a perújítási eljárásban figyelembe kell venni az EUB-nek az alapügyben általa felhívott döntéseit, joggyakorlatát, melyek rá nézve kedvezőbb határozatot eredményezhettek volna. A régi Pp. 260. § (1) bekezdésének a) pontja szerinte nem tartalmaz megszorítást a perújítás alapjául szolgáló, ugyanakkor el nem bíralt jogerős ítélet kapcsán abból a szempontból, hogy nincs különbség aszerint, perújítási kérelmét ténykérdést, vagy jogkérdést eldöntő jogerős ítéletre alapítja-e. Ezt erősíti meg, hogy a régi Pp. az Alkotmánybíróság (a továbbiakban: AB) határozata alapján is egyértelműen megengedi a perújítást.

A perújító felperes véleménye szerint a régi Pp. 261. § (1) bekezdésében foglalt, hat hónap perújítási határidőt sem mulasztotta el. Kiemelte, hogy a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletét a Kúria eltérő indokok alapján tartotta hatályában, ezért a Kúria ítélete kézbesítésének időpontjának van jelentősége. Másodlagosan arra hivatkozott, hogy az EUB a C-620/17. számon meghozott döntését 2019. július 29-én tette közzé, így e napon indult meg a szubjektív perújítási határidő.

A perújított alperes szerint a perújítási kérelem érdemi tárgyalásra alkalmatlan. Hangsúlyozta, hogy a perújítási kérelmet a megtámadott ítélet jogerőre emelkedésétől számított hat hónapon belül lehet előterjeszteni, így nincs jelentősége annak, hogy a felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletet mikor kézbesítették. A BH2002. 284. számon megjelent eseti döntés rá is mutat arra, miszerint a perújítási kérelem benyújtásának határidejét valamely korábban, vagy egyidejűleg előterjesztett felülvizsgálati kérelem nem érinti. Mindemellett sincs olyan el nem bírált jogerős bírósági, vagy hatósági határozat, melyet az alapügyben ne vettek volna figyelembe. Az EUB-nek a C-620/17. számú ügyben hozott ítélete új elemet nem tartalmaz, s a perújító felperesre nézve kedvező elvi határozat lehetőségét sem teremti meg.

Az elsőfokú bíróság felhívta a régi Pp. 260. § (1) bekezdésének a) pontját, (2) bekezdését, 261. § (1) bekezdését, 263. § (2) bekezdését, 266. § (1) bekezdését, s akként ítélte meg, hogy a perújítási kérelem érdemi tárgyalásra alkalmatlan. Véleménye szerint a perújítási kérelem előterjesztésére a hat hónapos szubjektív határidőn túl került sor, s a perújító felperes nem adta megfelelő indokát, e határidő mire tekintettel lenne részéről megtartott. A régi Pp. nem hagy kétséget abban a vonatkozásban, hogy a perújítási kérelmet a megtámadott ítélet perújítási kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidőt a megtámadott ítélet jogerőre emelkedésétől kell számítani. Az a hivatkozás, hogy a Kúria ítéletében részben eltérő jogi indokolást adott, nem jelenti azt, hogy az ügyet jogerősen a Kúria bírálta el. A felülvizsgálati eljárás a jogalkalmazási tévedések helyrehozatalára szolgál, míg a perújítás a döntés ténybeli megalapozatlanságának orvoslására.

A törvényszék utalt arra is, hogy az EUB-nek a C-620/17. számú ügyben meghozott ítélete nem az ügy érdemét érinti, hanem kvázi eljárásjogi lehetőségként veti fel az EUB ítéletére alapított perújítási kérelem előterjesztését. A perújító felperes ettől függetlenül nem volt elzárva attól, hogy perújítási kérelmét akár uniós jogi alapon, az EUB döntéseire figyelemmel terjessze elő; ehhez nem kellett megvárnia az EUB-nek a C-620/17. számú ügyben hozott ítéletét. Mindezen túlmenően a perújító felperes kérelmében semmilyen nívumot nem állított, hanem csupán azt kérte, hogy a bíróság az általa a peres eljárás alatt hivatkozottak szerint az EUB esetjogát, illetve az anyagi jogszabályokat alkalmazza. Kiemelte végül, az alapügyben eljárta valamennyi bíróságnak az volt az álláspontja, az ügynek nincs uniós jogi relevanciája, így az eljárta bíróságok figyelembe vették, azonban alaptalannak ítélték meg a perújító felperes hivatkozásait. Ebből az is következik, hogy még a régi Pp. 261. § (1) bekezdése szerinti határidőben érkezett perújítási kérelem esetén sem lenne elvi esélye annak, hogy a perújító felperesre kedvezőbb határozat születhessen.

A végzés ellen a perújító felperes fellebbezett; annak megváltoztatását akként kérte, hogy az ítéltábla „utasítsa az elsőfokú bíróságot a perújítás érdekében való tárgyalásra és döntéshozatalra”.

A perújító felperes hivatkozott arra, hogy az EUB C-620/17. számon meghozott ítéletében a magyar eljárási szabályokra vonatkoztatva kimondta: a jogerős ítéletekhez és az

alkotmánybírósági határozatokhoz hasonlóan az EUB-nek az eljárás során beszerzett, de figyelmen kívül maradt ítéleteire figyelemmel is meg kell engedni a perújítást. Ezt a következtetést erősítette meg az EUB C-362/18. számú – szintén a felek között indult - ügyben hozott végzésével (ECLI: EU:C:2019:1100); ráadásul ez utóbbi ügyben más eljárásokban beszerzett EUB ítéletek maradtak figyelmen kívül. Ezek a döntések – annak ellenére is, hogy nem jelen eljárás keretében születtek – kötelező hatályúak, s a nemzeti ítélkezési gyakorlatot megelőzően kell alkalmazni.

Sérelmezte, hogy a perújítási kérelemnek a megengedhetőség hiányában történő elutasítása folytán a törvényszék előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmének sem adott helyt, anélkül azonban, hogy e döntését akárcsak egy szóval is indokolta volna.

A perújító felperes kifejtette: a régi Pp. 261. § (1) és (3) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően valamely jogerős, azaz fellebbezéssel nem támadható ítélet ellen perújításnak főszabály szerint a perújítással támadott ítélet kézbesítésétől, ha pedig a perújítás okáról a fél csak később szerzett tudomást, az ettől az időponttól számított hat hónapon belül van helye azzal, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított öt év elteltével nincs helye perújításnak. Az adott esetben a törvényszék a régi Pp. 261. § (1) bekezdésének első fordulatát szigorúan formalisztikusan értelmezte, míg második fordulatát negligálta. Utalt arra, azért nem a másodfokú ítélet részére 2017. augusztus 28-án történt kézhezvételét, hanem a Kúria ítéletének 2019. április 5-ei kézbesítését követő hat hónapon belül terjesztett elő perújítási kérelmet, mivel perújítási kérelem kizárólag olyan határozattal szemben nyújtható be, amely a felek közötti jogviszonyt véglegesen eldönti, és ebben az értelemben vett anyagi jogerővel rendelkezik. Ha a perben felülvizsgálati eljárásra is sor kerül, úgy nem a másodfokú határozatot hozó bíróság a végső fórum, hanem a Kúria; ez alól csak abban az esetben van kivétel, ha a Kúria a felülvizsgált határozatot módosítás nélkül, a maga egészében hatályában fenntartja. Az adott esetben a Kúria ítéletének indokolása több pontos is eltér a jogerős ítélet indokaitól, ezért – a régi Pp. 103. § (4) bekezdésére is figyelemmel – a 2019. október 7-én kelt, s e napon ajánlott postai küldeményként feladott perújítási kérelem nem elkésett.

A perújító felperes kiemelte azt is, hogy a törvényszék tévesen állította, az EUB-nek a C-620/17. számú ügyben hozott ítélete meghozatalát megelőzően sem volt elzárva a perújítási kérelem előterjesztésétől. Ezzel szemben az EUB-nek a C-620/17. számú ügyben keletkezett ítéletét megelőzően hiábavaló lett volna az EUB figyelmen kívül maradt joggyakorlatára hivatkozással perújítás kezdeményeznie a másodfokú ítélet ellen, hiszen mind a bírói gyakorlatban, mind a jogirodalomban hangsúlyos volt az a nézet, hogy jogkérdésben nem lehet helye perújításnak. Mivel perújítási kérelme tárgyát a Kúria ítéletével eltérő indokok alapján hatályában fenntartott jogerős ítélet képezi, a perújításra okot adó körülmény pedig az EUB C-620/17. számú ítélete, a határidő számítása vonatkozásában ez utóbbi közzétételének van jelentősége. 2019. július 29-étől számítottan a szubjektív hat hónapos perújítási határidő legkorábban 2020. január 29-én jár le, s az objektív határidő így mindenképpen megtartott (még azt feltételezve is, hogy azt a másodfokú ítélet 2017. augusztus 28-i kézbesítésétől kell számítani).

Álláspontja szerint a régi Pp. nem kívánja meg, hogy a perújítási kérelem alapját képező bírói határozat a határozathozatalakor létezzen, hanem csak azt, hogy a fél önhibáján kívül ne tudja érvényesíteni. Jelentősége van, hogy az EUB-nek a C-620/17. számú ügyben hozott ítélete, valamint a C-362/18. számú ügyet lezáró végzése – a döntések ellenkező rendelkezésének hiányában – visszamenőleges hatállyal határozzák meg a követendő jogértelmezést. A hivatkozott döntéseknek az eljárási költségek kárként való érvényesíthetőségével kapcsolatos

megállapításai pedig előkérdését képezik az alapügynek, melynek éppen ez a tárgya. Hangsúlyozta továbbá, hogy az EUB előzetes döntései az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikke és a régi Pp. 155/A. §-a, az AB határozatai pedig a régi Pp. 155/B. §-a értelmében ekvivalensek, s az alkotmányjogi szempontok figyelmen kívül maradása esetén a régi Pp. 262/A. §-a, valamint 361/A. § (1) bekezdése alapján a megfelelő individuális jogvédelem a perújítással biztosított. Ennek fényében az EUB a C-118/08., Transportes Urbanos- ügyben hozott ítéletében (ECLI:EU:C:2010:39), majd a C-620/17. számú ügyben hozott ítéletében, s a C-362/18. számú ügyben keletkezett végzésében világossá tette, hogy az uniós jogi egyenértékűség elvéből következően a perújítás lehetőségének akkor is fenn kell állnia, ha egy perbíróóság az EUB-nek akár saját maga által, akár pedig egy másik eljárásban beszerzett ítéletét nem, vagy nem maradéktalanul veszi számításba.

A perújító felperes előadta, hogy az EUB-nek a C-620/17. számú ügyben hozott ítéletét megelőzően a perújítás lehetőségétől el volt zárva. Az addigi nemzeti bírói gyakorlattal szemben az EUB-nek a C-620/17. számú ügyben hozott ítélete mondta ki először a magyar jog vonatkozásában a perújítás szükségességét az EUB ítéleteire tekintettel. E döntést megelőzően elterjedt volt az a téves nézet, hogy az EUB ítéletei alapján perújításnak nem lehet helye; ebbe a sorba illeszkedett a perújítás megengedhetősége kapcsán utolsó illetékes bíróságnak, a Győri Ítéltáblának a Gf.I.20.266/2017/10/I. számon keletkezett végzése.

A perújító felperes szerint a törvényszék azt is tévesen állította, hogy nem állított nóvumot. Ennek kapcsán előadta, jelen ügy már csupán fióktelepi működésétől adódóan is szükségszerűen uniós jogi relevanciájú, amit a felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletében a Kúria is elismert. Ennek fényében, figyelemmel a iura novit curia elvre, az eljáró bíróságoknak hivatkozásától függetlenül is ismerniük kellett volna az EUB-nek az eljárási költségek megtérítésére és azok mértékére, továbbá a jogérvényesítési költségek kárként való érvényesíthetőségével kapcsolatos joggyakorlatát, melyet az EUB-nek a C-2/06.számú, Willi Kempter - ügyben hozott ítélete alapján (ECLI:EU:C:2008:78) a fél hivatkozásainak hiányában is hivatalból kellett volna figyelembe venniük. Mindig is azt állította, hogy fióktelepként az őt megillető uniós jogi alapszabadságokra tekintettel felmerült eljárási költségeinek megfelelő összegű megtérítésére tarthat igényt; ezzel összefüggésben – bár nem lett volna rá köteles – részletesen kimunkálta az EUB-nek az eljárási költségekre és azok mértékére vonatkozó joggyakorlatát. Hivatkozott az Elsőfokú Bíróságnak a T-160/03., AFCon Management Consultants-ügyben hozott ítéletére (ECLI:EU:T:2005:107), a Bíróságnak a C-331/05 P International Hilfsfonds-ügyben (ECLI:EU:C:2007:390), a C-94/04. és C-2020/04., Federico Cipolla egyesített ügyben (ECLI:EU:C:2006:758), valamint a C-565/08., Olaszország kontra Bizottság- (ECLI:EU:C:2011:188), a C-61/14., Orizzonte Salute- (ECLI:EU:C:2015:655), és a C-260/11., The Queen kontra Environment Agency-ügyekben (ECLI:EU:C:2013:221) hozott ítéleteire. Ezek közül azonban a Kúria csupán egyet, nevezetesen a C-331/05 P International Hilfsfonds-ügyben hozott döntést emelte ki indoklásában, azonban tartalmilag azt sem vette figyelembe. Nem kétséges, hogy az alapügyben az EUB-nek az általa hivatkozott ítéletei maradtak figyelmen kívül, melyekre tekintettel az EUB-nek a C-620/17. számú ügyben hozott ítélete, valamint a C-362/18. számú végzése alapján perújításnak helye van.

Hangsúlyozta azt is, hogy a törvényszék tévesen állította, az ügynek nincs uniós jogi relevanciája. Ezzel szemben már az uniós jogsértés miatti kártérítési per alapját képező, a Cash & Limes Zrt. felszámolóval szemben indított kártérítési per kezdetétől következetesen hangsúlyozta, hogy az anyavállalat székhelyétől eltérő tagállamban letelepedés keretében jelenik meg a magyar piacon, ezért nem mellőzhető a vonatkozó uniós joganyag vizsgálata és

szabályainak alkalmazása sem. Mivel azonban a felszámoló elleni kártérítési perben eljáró bíróságok ennek ellenére nem vették figyelembe többek között az EUMSZ 49. cikke szerinti letelepedés és vállalkozás szabadsága, valamint az Európai Unióról szóló Szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 19. cikke szerinti hatékony jogorvoslat követelményét, s többszöri indítványa ellenére nem kezdeményezték az EUB előzetes döntéshozatali eljárását, a végső fokon eljáró Fővárosi Törvényszékkel szemben az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése és az EUB-nek a C-224/01., Köbler-ügyben hozott ítéletében (ECLI:EU:C:2003:513) foglaltak alapján indított kártérítési pert. E perben az elsőfokú és a másodfokú bíróság egyaránt arra a következtetésre jutott, hogy az uniós jog alkalmazásának nincs helye, azonban a Kúria kimondta, hogy a Magyarországon kifejtett gazdasági tevékenységével összefüggésben az uniós jogszabályból fakadó jogi védelem őt megilleti. Az ügy uniós jogi relevanciája miatt pedig nem kerülhető meg az uniós jog, különösen a letelepedés és szolgáltatásnyújtás szabadságának, továbbá a hatékony jogorvoslat követelményének az alkalmazása, így fogalmilag kizárt, hogy a jelen, uniós kártérítési ügy kizárólag magyar jogi alapon elbíráható legyen. Utalt arra is, hogy a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadsága nem merül ki a fióktelep megalapításával, hanem őt az működése során is megilleti. A jelen ügyben a határon átnyúló tényállási elem az, hogy egy másik tagállambeli (Németország) anyavállalat jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeti egységeként az anyavállalat jogosult magyarországi vállalkozási tevékenység végzésére.

A perújító felperes kérte végül, hogy az ítéletábrla indítványozza az EUB előzetes döntéshozatali eljárását az őt, mint fióktelepet megillető alapszabadságok tartalmával, az eljárási költségek mértékével és megtérítésével, továbbá az EUB ítéleteire tekintettel perújítás megengedésének szükségességével kapcsolatban. Figyelemmel arra, hogy jelen ügyben a Győri Ítéletábrla minősül végső fokon eljáró bíróságnak, ezért e kötelezettség rá hárul. Mindemelllett pedig az EUB joggyakorlatában kikristályosodott egyetlen olyan ok sem áll fenn, amely előzetes döntéshozatali eljárást mellőzhetővé tenné. Ha ez az indítvány elmarad, úgy a mulasztás egyértelműen az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt európai egyezménynek [más néven: Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE)] a tisztességes eljáráshoz való jogot szabályozó 6. Cikkébe ütközik.

A perújított alperes az elsőfokú bíróság végzésének helybenhagyását kérte.

A perújított alperes véleménye szerint a perújító felperes perújítási kérelmét a régi Pp. 261. § (1) bekezdése szerinti szubjektív határidőn túl terjesztette elő. Kiemelte, hogy a jogerős ítélettel szemben a régi Pp. kétféle rendkívüli jogorvoslatot ismer, a perújítást és a felülvizsgálati kérelmet. Míg előbbi a döntés ténybeli megalapozottságának helyrehozatalára, az utóbbi a jogalkalmazási tévedések kiküszöbölésére irányul, s ezek akár egyidejűleg is igénybe vehetők. A Kúriának a felülvizsgálati eljárás során hozott határozata ellen csak nagyon szűk esetben lehet helye perújításnak, ami azonban kizárt akkor, ha a Kúria határozatának indokolása a jogerős döntés indokaitól eltér. A perújító felperes álláspontjából az következik, amennyiben a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be, úgy főszabályként valójában a Kúria döntése ellen lehet perújítást kezdeményezni. Ez az értelmezés azt eredményezné, amennyiben a jogerős határozat ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be, nem lehetne tudni, a perújításra nyitva álló határidő folyik-e már.

A perújított alperes kifejtette: a perújító felperes nem hozott fel olyan új tény, bizonyítékot, amely számára kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna. Az EUB-nek az általa hivatkozott, a C-620/17. számú ügyben hozott ítéletét az alapperbeli jogerős ítéletet követően

hozták meg, s az ítélet nem tartalmaz előkérdésként minősíthető megállapítást. Az ítélet az uniós jog értelmezését adja, ezért fogalmilag kizárt, hogy tartalmára perújítási okként hivatkozni lehessen. Ezzel szemben az AB valamely határozata kizárólag azért szolgálhat perújítás alapjául, mert ezt a magyar jogalkotó kifejezetten lehetővé tette.

A perújító felperes logikájából az is következhet, ha a perújítás megengedhetősége kapcsán a joggyakorlat változik, úgy gyakorlatilag öt évre visszamenőleg a perújítás lehetősége csupán arra hivatkozással megnyílna, hogy a perújítani kívánó fél a perújítástól el volt zárva. Az EUB-nak a C-620/17. számú ügyben hozott ítélete egyébként visszautal a C-213/13., Impresa Pizzarotti-ügyben hozott 2014. július 10-ei ítéletre (ECLI:EU:C:2014:2067), így a perújító felperes akár erre hivatkozással is előterjeszthette volna perújítási kérelmét.

A perújított alperes utalt arra, a perújító felperesnek a felszámolóval szemben indított perében keresetet azért utasította el, mert a perújító felperest a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 54. §-a alapján a felszámolási vagyont érintően kár nem érte. Kimondta, hogy a felszámoló csak azokért a károkért lehet felelős, amelyek a hitelezőt annak következtében éri, hogy az adós a felszámolási eljárásba bevont vagyona csökkent.

A perújító felperes ezt követően terjesztett elő bírósági jogkörben okozott kár megfizetése iránti keresetet, s igényelte a felszámolási eljárással kapcsolatban felmerült, meg nem térült költségeinek megfelelő kára megtérítését. Ehhez képest a perköltség és a kártérítés viszonyát sem uniós jogszabály, sem az EUB ítélete nem érinti, miként az EUMSZ 49. cikke sem. Önmagában az a körülmény, hogy a felperesnek, mint Magyarországon bejegyzett, jogi személyiségű fióktelepnek jogvitája keletkezik más társasággal, a felszámolóval, vagy a bírósággal, nem a letelepedés szabadságát érintő körülmény, s továbbá a Cstv. 54. §-ára vonatkozó uniós norma sem, amely a felszámoló kártérítési felelősségét uniós szinten egységesen szabályozná. A per eldöntése szempontjából nem volt továbbá releváns, hogy a perújító felperes igényét a kártérítés felelősség uniós jogi, vagy magyar jog szerinti feltételei alapján kell-e elbírálni, ugyanis az EUB által kifejtett elvek, valamint a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti konjunktív feltételek között nincs érdemi különbség. A jogerős ítélet meg is állapította, hogy megelőző perben hozott döntés érdemben nem volt téves.

A perújított alperes rámutatott arra is, hogy a Kúria a felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletében úgy foglalt állást, a perújító felperes által sérelmezett ítélet öt letelepedési jogában, annak gyakorlásában nem korlátozta, gazdasági tevékenységét az általa választott működési formában zavartalanul folytathatta. Ezek a cikkek nem jelentenek garanciát, hogy az uniós jogalany eltérő tagállamban történt letelepedését követő szolgáltatásnyújtása során a gazdasági forgalom más szereplői részéről nem szenvedhet el érdeksérelmeket, s velük nem kerülhet jogvitába. Ezeknek a jogvitáknak a rendezésére, a bírói út igénybevétele esetén az ítélethozatal rendjére, módjára, különösen pedig az eljárási költség viselésére vonatkozó rendelkezéseket pedig nem tartalmazznak a felperes részéről hivatkozó cikkek. Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének címzettjei a tagállamok, s az nem ruházza fel közvetlenül jogokkal az egyéb uniós jogalanyokat.

A perújított alperes szerint az EUB-nak a C-224/01. Köbler-ügyben hozott ítéletében kifejtett feltételek jelentenek szűkítést a régi Ptk.-nak a kártérítési felelősség megállapíthatósága kapcsán rögzített feltételeihez képest, ráadásul bírósági jogkörben okozott kárért való felelősségre vonatkozó uniós anyagi jogi rendelkezés nincs. Az alapügyben a Kúria a másodfokú bírósággal abban is egyetértett, hogy a kereset tárgyává tett ítélet meghozatala során jogsértés nem történt. A perújító felperes tehát tévesen hivatkozott arra, hogy az eljáró bíróságok az általa hivatkozott uniós jogot, s az EUB felhívott döntéseit figyelmen kívül hagyták.

Az állapítható meg, hogy a perújító felperes által hivatkozott tények alapján a perújítás elrendelésére nincs lehetőség, a perújítás alapjaként az EUB-nek a C-620/17. számú ügyben hozott, egyébként semmilyen új elemet nem tartalmazó ítéletét pedig a keletkezés időpontjából következően sem lehetett figyelembe venni. Kiemelte azt is, hogy az előadott tények még bizonyítottságuk esetén sem eredményezhetnék a perújító felperesre kedvezőbb határozat meghozatalát.

A perújított alperes álláspontja szerint nem állnak fenn végül az EUB előzetes döntéshozatali eljárása kezdeményezésének feltételei sem.

A fellebbezés alaptalan.

Az ítéletábra megítélése szerint az elsőfokú bíróság a perújító felperes perújítási kérelmét, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant, érdemben helytállóan utasította el.

A másodfokú bíróság mindenképp azt rögzíti, a perújító felperes – hivatkozással a régi Pp. 260. § (1) bekezdésének a) pontjára – perújítási kérelmét az EUB-nek az alapügy jogerős befejezését, illetve a felülvizsgálati kérelem elbírálását követően, 2019. július 29-én kihirdetett, a C-620/17. számú előzetes döntéshozatal iránti ügyben meghozott ítéletére alapította. Álláspontja szerint e döntésből kitűnik, hogy a jelen – uniós jogi érintettségű - esetben a perújítást meg kell engedni, s ennek során értékelni kell az EUB-nek, illetve az Elsőfokú Bíróságnak az alapügyben általa hivatkozott, de ennek hiányában is hivatalból figyelembe veendő, azonban számításba nem vett ítéleteit. A perújítási kérelem előterjesztésének szubjektív, hat hónap határideje kapcsán elsődlegesen arra hivatkozott, hogy azt a Kúria Pfv.III.20.282/2017/5/II. számú ítéletének részére kézbesítésétől kell számítani, ugyanakkor előadta azt is, a kérelmet az EUB-nek a C-620/17. számú ügyben hozott ítéletének közzétételétől számított hat hónapon belül terjesztette elő, s ezért sem lehet elkésett.

Az ítéletábra egyetért a törvényszékkal abban, hogy a régi Pp. 261. § (1) bekezdésének első fordulatóból következően a perújítási kérelmet a Fővárosi Ítéletábra 2017. május 30-án kelt 5.Pf.20.282/2017/5/II. számú ítéletének a perújító felperes részére kézbesítésétől, 2017. augusztus 28-ától, nem pedig a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban 2019. január 30-án meghozott ítéletének a perújító felperes részére kézbesítésétől, 2019. április 5-étől számított hat hónapon belül kellett előterjeszteni. A régi Pp. 261. § (1) bekezdésének második fordulója szerint azonban akkor sem elkésett a perújítási kérelem, ha a perújítás okáról a fél csak később szerzett tudomást, vagy csak később jutott abba a helyzetbe, hogy perújítással élhessen, s kérelmét a tudomásszerzéstől, illetve az akadály megszűnésétől számított hat hónapon belül előterjeszti; ennek korlátját képezi ugyanakkor a régi Pp. 261. § (3) bekezdése szerint az, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított öt év elteltével perújításnak nincs helye. Az adott esetben az EUB-nek a C-620/17. számú ügyben hozott ítélete közzétételétől számított hat hónapon, illetve az alapügyben hozott jogerős ítélet közlésétől számított öt éven belül a perújító felperes perújítási kérelmét benyújtotta, így a szubjektív perújítási határidő elmulasztása miatt a perújítási kérelmet, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant, nem lehetett elutasítani.

Mindemellett a régi Pp. - az alábbiak szerint - még uniós jogi vonatkozású ügyekben sem teszi lehetővé a perújítást az EUB-nek az alapügy befejezését követően előzetes döntéshozatali eljárásban keletkezett ítéletére tekintettel.

Az EUB C-620/17. számú ítélete, valamint az ezt megerősítő C-362/18. számú végzése is kétségtelenné teszi, hogy az uniós joggal nem ellentétes valamely tagállam joga, ha az nem

teszi lehetővé a perújítást e tagállam bíróságának korábban jogerőre emelkedett azzal a határozatával szemben, amely valamely ajánlatkérő határozata elleni megsemmisítés iránti kérelem tárgyában anélkül döntött, hogy kitért volna arra a kérdésre, amelynek vizsgálatát az EUB egyik korábbi ítéletében felvetette, s amelyet az e megsemmisítés iránti kérelemre vonatkozó eljárás keretében előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján, vagy pedig olyan korábbi ítéletében hozott, amelyet az EUB egy másik ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján hozott. E döntések – az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvével összhangban – további követelményt csak arra az esetre fogalmaznak meg, ha a tagállam joga ezt a lehetőséget megteremti.

Figyelemmel arra, hogy mind a jog, mind a jogviszonyok stabilitásának, illetve az igazságszolgáltatás működésének megfelelő biztosításához fontos, hogy ne lehessen többé vita tárgyává tenni azokat a bírósági határozatokat, amelyek a rendelkezésre álló jogorvoslatok kimerülését, illetve az azok előterjesztésére nyitva álló határidők elteltét követően jogerőre emelkedtek, azaz a *res iudicata* elve az európai uniós és a nemzeti jogrendekben is meghatározó szerepet tölt be, az uniós jog nem írja elő a nemzeti bíróságnak, hogy eltérjen a belső határozatokat jogerőre emelő belső eljárási szabályok alkalmazásától, még akkor sem, ha ez lehetővé tenné az uniós joggal összeegyeztethetetlen nemzeti helyzet orvoslását (*ítélet 54.-55. pontjai*); e tételt egyébként az EUB-nek a C-213/13., Impresa Pizzarotti-ügyben hozott döntése is megerősíti (*ítélet 59. pont*). Bár a jelen ügy ténybeli háttérétől eltér annyiban, hogy az adott ügy felperese – akinek adófizetési kötelezettségét jogerős ítélet írta elő - az EUB-nek nem a saját ügyében keletkezett korábbi ítéletére alapozta keresetét, a másodfokú bíróság utal az EUB-nek a C-69/14., Târsia-ügyben hozott ítéletére is (ECLI:EU:C:2015:662); eszerint az uniós jogot, különösen pedig az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes – olyan körülmények között, mint amilyenek az alapügyben szerepelnek –, ha nem lehetséges a nemzeti bíróság által a polgári jogi kereset keretében hozott jogerős határozattal szembeni perújítás, ha e határozat összeegyeztethetetlennek bizonyul az uniós jognak az EUB által, az említett határozat jogerőssé válását követően elfogadott értelmezésével, jóllehet e perújítás lehetséges az uniós joggal összeegyeztethetetlen, közigazgatási jogi kereset keretében hozott jogerős bírósági határozatok esetében. Mindemellett az EUB azt is rögzítette, hogy a magánszemélyeket ilyenkor sem lehet megfosztani az állami felelősség megállapításának, ezáltal jogaik megfelelő védelmének lehetőségétől (*Târsia-ítélet 40. pontja*). Sőt, az EUB-nek a C-234/17. számú ügyben hozott ítélete értelmében (ECLI:EU:C:2018:853) az uniós jogot – és különösen az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét - úgy kell értelmezni, hogy az nem kötelezi a tagállamot az uniós jog megsértésének esetére, hogy kiterjessze a nemzeti jog által biztosított azt a jogorvoslati lehetőséget, amely kizárólag az EJEJ vagy annak egyik kiegészítő jegyzőkönyve megsértése esetén ad lehetőséget a jogerős nemzeti határozattal lezárt büntetőeljárás megismétlésére. Mindamellett, hogy az utóbb idézett ítélet nem csupán valamely büntetőeljárásban, hanem polgári jogvitában hozott jogerős ítélet felülvizsgálatára is irányadó, a másodfokú bíróság hangsúlyozza: az ítélet kiemeli egyrészt, hogy az osztrák nemzeti jog szerinti eljárás és az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) szerinti eljárás között szoros funkcionális kapcsolat áll fenn (a nemzeti jogalkotó célja éppen az EJEB ítéleteinek a nemzeti jogban történő végrehajtásának biztosítása érdekében a jogerős bírósági határozattal lezárt büntetőeljárás megismétlésének lehetővé tétele volt); másrészt pedig azt is, hogy az EUMSZ a jogalanyok uniós jogból eredő jogai védelmének biztosítására nem szándékozott a nemzeti bíróságok előtt más jogi lehetőségeket létrehozni, mint amelyeket a nemzeti jog meghatározott (*ítélet 33., 34. és 51. pontjai*).

Az ítéletábra ezt követően abban foglalt állást, hogy a nemzeti jog a jelen esetben, azaz akkor, ha az alperben keletkezett jogerős ítélet értelemszerűen a sérelmet szenvedett fél önhibáján kívüli okból nem veheti figyelembe az EUB-nek más ügyben előzetes döntéshozatali eljárás keretében az alapügy befejezése után meghozott ítéletét, az EUB-nek ez az ítélete a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjának alkalmazása szempontjából olyan, el nem bíralt jogerős bírói határozatnak minősül-e, amely – amennyiben elbírálás esetén a félre nézve kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna – lehetővé teszi a perújítást.

A régi Pp. 260. § (1) bekezdésének a) pontja a törvény 1952. június 6-ai kihirdetése óta mindvégig változatlan tartalommal úgy rendelkezett, hogy a jogerős ítélet ellen perújításnak van helye, ha a fél olyan tényre vagy bizonyítékra, illetőleg olyan jogerős bírói vagy más hatósági határozatra hivatkozik, amelyet a bíróság a perben nem bíralt el, feltéve, hogy az – elbírálás esetén – reá kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna.

A régi Pp.-nek az 1995. évi LX. törvény 22. §-ával módosított, s 1995. augusztus 29-étől hatályos 260. § (2) bekezdése értelmében az (1) bekezdés a) pontja alapján a felek bármelyike csak akkor élhet perújítással, ha az ott említett tényt, bizonyítékot vagy határozatot a korábbi eljárás során hibáján kívül nem érvényesíthette. (Korábban ez a kizárás csak az újbóli perújításra volt alkalmazandó.)

A régi Pp. újítása volt – miként azt a 260.-269. §-okhoz fűzött miniszteri indokolás tartalmazza –, hogy a perújítást immár nem az ítélet elleni megtámadási keresetként, hanem perorvoslatként szabályozta. A régi Pp. 260. § (1) bekezdése eszerint összefoglalta az egymáshoz közel álló, rokon természetű perújítási okokat, ugyanakkor teljesen mellőzte az eljárási szabályok megsértésében jelentkező perújítási okokat. A miniszteri indokolásban szereplő példa szerint, ha az alperes helyett meghatalmazás nélkül lépett fel harmadik személy, e körülmény perújításra alapot nem adott, de ha nem megfelelően védekezett, például nem adta elő az alperes kötelezettségét megszüntető tényeket, vagy nem hivatkozott az ezeket igazoló bizonyítékokra, a sérelmes ítélet perújítással megtámadható volt (a fentiek szerint ide nem értve az újbóli perújítás esetét). A régi Pp. miniszteri indokolásából kitűnik tehát, hogy a 260. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti perújítási ok a fél eljárási cselekményéhez (vagy annak elmulasztásához) kötődően, nem pedig valamely jogalkalmazási hibához kapcsolódóan állhatott fenn. A jogerős ítélet jogszabálysértésének kiküszöbölésére a régi Pp. 270.-275. §-ai szerinti perorvoslat a törvényesség érdekében, majd 1954. augusztus 1-jétől a törvényességi óvás, 1993. január 1-jétől pedig a felülvizsgálat volt alkalmas azzal, hogy a törvényesség érdekében a perorvoslatot a határozat jogszabálysértő voltára, a törvényességi óvást törvénytértésre vagy megalapozatlanságra, a felülvizsgálatot pedig jogszabálysértésre hivatkozással lehetett előterjeszteni. A régi Pp. 270.-275. §-ai szerinti, a jogerős ítélettel szembeni perorvoslatok közös jellemzője volt tehát, hogy a bíróság által elkövetett eljárási vagy anyagi jogi jogszabálysértéshez kapcsolódott.

A bírói gyakorlat a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontját értelmezve egységes abban, hogy a perújítás a tények megállapításával kapcsolatos jogsérelem orvoslását szolgáló olyan rendkívüli perorvoslat, amely – eltérően a felülvizsgálati kérelemtől – nem a jogalkalmazási hibák kiküszöbölését szolgálja. Perben elbíralt jogkérdés vonatkozásában nincs helye perújításnak, így nem vehető figyelembe sem azonos tényállású másik ügyben hozott, eltérő bírói álláspontot tükröző jogerős döntés, sem pedig az utóbb hozott jogegységi határozat (EBH2000. 370., KGD2007. 186.). Ezzel volt konform a túlnyomó többségi jogirodalmi álláspont is, amelyet az

új polgári perrendtartás kodifikációjára vonatkozó Szakértői Javaslatnak (a továbbiakban: SZJ) a perújításhoz fűzött általános indokolása akként tükrözött vissza, hogy „a hatályos eljárási szabályokból következően ugyanis a perújítási eljárás – az eredményes alkotmányjogi panaszra tekintettel megengedett perújítás esetét kivéve – kizárólag a korábbi eljárásban hozott jogerős ítélet jogi tévedéseinek kiküszöbölésére nem szolgálhat” (*Szakértői Javaslat az új polgári perrendtartás kodifikációjára; Szerkesztette: Varga István - Éless Tamás, a HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Korlátolt Felelősségű Társaság és a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Korlátolt Felelősségű Társaság közös kiadása, Budapest, 2016, 560. old.*). A régi Pp. 260. § (1) bekezdésének a) pontja szerint ugyan perújítás alapját képezhet a perben el nem bírált jogerős bírói vagy más hatósági határozat, de csupán akkor, ha ez a jogvita alapperbeli eldöntése kapcsán előkérdést jelentett volna.

A régi Pp. 260. § (1) bekezdésének b)-d) pontjai az alapeljárásban vétett, a jogerős döntés súlyos (eljárásjogi) fogyatékoságát eredményező esetekben teszik lehetővé a perújítást. Perújításnak van helye akkor, ha a fél az ítélet hozatalában részt vett bírónak, az ellenfélnek vagy másnak bűncselekménye miatt a törvény ellenére lett pervesztes, ha *res iudicata* áll fenn, illetve – a 2008. évi XXX. törvény 40. § (1) bekezdésének 2009. január 1-jétől hatályos rendelkezése szerint – akkor is, ha a keresetlevelet vagy más iratot a fél részére a hirdetményi kézbesítés szabályainak megsértésével hirdetmény útján kézbesítették.

Az 1999. évi XLV. törvény – a 23/1998. (VI.9.) AB határozat nyomán, mivel az Országgyűlés korábban a büntető eljáráson kívüli eljárásokban nem szabályozta az AB által alkotmányellenessé nyilvánított jogszabálynak a konkrét esetben történő alkalmazhatósága kizárásának eljárásjogi következményeit - 1999. június 1-jei hatállyal iktatta be a régi Pp.-be a 262/A. §-t, amelynek értelmében a jogerős ítélet ellen a Legfelsőbb Bíróság határozata alapján a XXIV. Fejezetben meghatározottak szerint perújításnak van helye, ha az AB az alkotmányellenesnek nyilvánított jogszabálynak a konkrét esetben történő alkalmazhatósága visszamenőleges kizárásával ad helyt alkotmányjogi panasznak. E rendelkezés háttérét a régi Pp. 361. §-a képezte, miszerint a Legfelsőbb Bíróság az alkotmányjogi panasz orvoslása érdekében

a) ha az AB anyagi jogszabályt vagy rendelkezést semmisített meg, és az ügyben kizárólag per (vagy nemperes eljárás) volt folyamatban, értesíti a panasz indítványozóját, hogy harminc napon belül perújítási kérelmet terjeszthet elő a perben eljáró elsőfokú bíróságnál;

b) ha az AB eljárási jogszabályt vagy rendelkezést semmisített meg, megállapítja az AB határozatából következő eljárási jog gyakorolhatóságát a vonatkozó eljárási szabályok megfelelő alkalmazásával, s szükség esetén az eljárás azon szakaszának újbóli lefolytatását rendeli el az azt befejező határozat egyidejű hatályon kívül helyezésével, melynek kimenetelére az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása hatással lehetett.

A régi Pp. módosítását az indokolta, hogy az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (rég. Abtv.) 48. § (1) bekezdésében szabályozott alkotmányjogi panasz sikeressége esetén meghatározza az orvoslás, a jogerős bírói határozatok kötőerejének feloldása módját.

A régi Pp. 262/A. §-át a 2011. évi CLXI. törvény 204. § c) pontja, majd a 2011. évi CCI. törvény 4. § a) pontja 2012. január 1-jétől akként módosította, hogy a jogerős ítélet ellen a Kúria határozata alapján a XXIV. Fejezetben meghatározottak szerint perújításnak van helye a 361. § a) pontja szerinti esetben.

A régi Pp. 361. §-át a 2011. évi CCI. törvény 4. § c) pontja úgy módosította, hogy a Kúria az alkotmányjogi panasz orvoslása érdekében az alábbiak szerint határoz:

- a) ha az AB anyagi jogszabályt vagy rendelkezést semmisített meg, és az ügyben kizárólag per (vagy nemperes eljárás) volt folyamatban, értesíti a panasz indítványozóját, hogy harminc napon belül perújítási kérelmet terjeszthet elő a perben eljáró elsőfokú bíróságnál;
- b) ha az AB eljárási jogszabályt vagy rendelkezést semmisített meg, megállapítja az AB határozatából következő eljárási jog gyakorolhatóságát a vonatkozó eljárási szabályok megfelelő alkalmazásával, s szükség esetén az eljárás azon szakaszának újbóli lefolytatását rendeli el az azt befejező határozat egyidejű hatályon kívül helyezésével, melynek kimenetelére az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása hatással lehetett;
- c) ha az AB a bíróság határozatát megsemmisítette, az AB határozatából következően – a d) pontban foglalt kivétellel – az első vagy a másodfokon eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, vagy a felülvizsgálati kérelem tárgyában új határozat hozatalát rendeli el;
- d) ha az AB a bíróság határozatának megsemmisítése esetén a bírósági határozattal felülvizsgált más hatóság által hozott döntést is megsemmisítette, a megsemmisített döntést hozó hatóságot értesíti a szükséges intézkedések megtétele érdekében az AB határozatának egyidejű megküldése mellett, és erről a panasz indítványozóját is tájékoztatja.

A törvény módosításának háttérében az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. és 27. §-aiban foglalt az a szabályozás állt, amely alkotmányjogi panasz előterjesztését tette lehetővé, ha a bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabályt alkalmaztak, valamint a törvényben meghatározott feltételek szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntés ellen is. Kiemelendő továbbá, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének c) és d) pontjaiban szabályozott alkotmányjogi panasszal kizárólag az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet élhet.

[Az ítéletábra pusztán megjegyzi, a fentiekkel analóg rendelkezéseket tartalmaz a Pp. 396. §-a és 427. § (2) bekezdése.]

Annak ellenére, hogy az EJEE 41. Cikke értelmében az EJEB – az EJEE vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértésének megállapítása mellett - a sértett félnek csupán igazságos elégtételt ítélhet meg, s formálisan nem érintheti az EJEE-ben részes állam (Magas Szerződő Fél) bíróságának döntését, az EJEB előtti eljárás az alkotmányjogi panasz eljárással rokonítható annyiban, hogy az EJEE 34. Cikke alapján azok a természetes személyek, nem-kormányzati szervek, vagy személyek csoportjai, akik azt állítják, hogy a Római Egyezményben vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben biztosított jogok valamely Magas Szerződő Fél részéről történt megsértésének áldozatai, az EJEB-hez egyéni kérelmet nyújthatnak be. Amennyiben az EJEE-t a panaszos sérelmére a részes állam bírósága (bíróságai) sértette (sértették) meg, úgy az EJEB döntése közvetve érintheti a kérelemmel összefüggő bírói határozatot. Ezt a helyzetet ismerte el a jogalkotó, amikor a 2018. január 1-jén hatályba lépett Pp. 393. § c) bekezdésében úgy rendelkezett, hogy – a régi Pp. 260. § (1) bekezdése szerinti perújítási okok változatlan fenntartása mellett – a jogerős ítélet vagy az ítélet hatályával rendelkező határozatok ellen perújításnak van helye akkor is, ha a fél az EJEB-nek az EJEE-ben vagy annak kiegészítő jegyzőkönyveiben meghatározott valamely jog megsértését megállapító saját ügyében hozott ítéletére hivatkozik, feltéve, hogy az ügyében hozott jogerős ítélet ugyanezen a jogsértésen alapul, és az EJEB-től elégtételt nem kapott, vagy a sérelem kártalanítással nem orvosolható. A Pp. 393. §-ához fűzött miniszteri indokolásból kitűnik, hogy

az EJEE-nek a hatékony jogorvoslatok biztosításáról szóló cikkeit, valamint az EJEB ítéleteit együtt olvasva, figyelembe véve az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának (2000) 2. számú ajánlását is, jutott a jogalkotó arra a következtetésre, hogy a kérelemre történő perújítási eljárás kezdeményezése (mint „re-examination”, vagy „reopening” eljárás) az egyik megfelelő jogorvoslati eszköz a panaszost ért jogsértés kiküszöbölésére, ezért biztosítja a Pp. ezt a lehetőséget.

Az EUMSZ 267. cikke alapján az EUB hatáskörrel rendelkezik a következő kérdésekben:

a) a Szerződések értelmezése;

b) az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése. Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti az EUB-t, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést.

Ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az EUB-hez fordulni.

Az előzetes döntéshozatali eljárás keretében tehát az EUB az uniós jog absztrakt értelmezését végzi, azaz nem „ténybíró”. Az előterjesztő nemzeti bíróság feladata, hogy az EUB ítéletét határozata meghozatalakor értékelje, illetve okát adja annak, ha ez a jogvita eldöntésekor mégsem volt szükséges. Amennyiben eljárása jogszabályt sért, úgy határozata – a további feltételek fennállása esetén - a régi Pp. 233. § (1) bekezdése szerint fellebbezéssel, vagy felülvizsgálati kérelemmel támadható. Ehhez képest az alkotmányjogi panasz, illetve az EJEB-hez előterjesztett egyéni kérelem legtöbbszörre feltételezi a nemzeti bíróság alaptörvény-ellenesnek, illetve az EJEE-be ütközőnek állított döntését. [Nem kizárt ugyan az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasz benyújtása, ha a jogsérelem bírói döntés nélkül következett be, illetve nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette, s az EJEB-hez is benyújtható kérelem, ha a részes állam bíróságának mulasztásával valósul meg az EJEE megsértése, azonban ezek atipikus esetek, s ilyenkor a perújítás fogalmilag kizárt.]

Az ítéletábra megítélése szerint a magyar jogalkotó tudatosan nem kívánta lehetővé tenni sem akkor, amikor még a régi Pp. volt hatályban, sem azóta, hogy az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban hozott határozata perújítás alapját képezhesse. Az említett jogszabályok nyelvtani, történeti és teleologikus értelmezéséből együttesen az a következtetés vonható le, hogy ilyen lehetőséget a régi Pp. kizárólag az alkotmányossági felülvizsgálati mechanizmus eredményességével összefüggésben, sikeres alkotmányjogi panasz esetén kívánt biztosítani, melyet a Pp. az EJEB ítéletére hivatkozással egészített ki. A Pp. megalkotását illetően ez a tudatosság kitűnik abból is, hogy a SZJ 302. § (1) bekezdésének a) pontja az EUB ítéletét is kifejezetten perújítás alapját képező határozatként nevesíti, azonban ezt a javaslatot az elfogadott törvény nem vette át. A régi Pp. (és a Pp.) kiterjesztő értelmezésének az EUB ítéletére (ítéleteire) tekintettel nem csupán azért nincs helye, mert az uniós jog a jogalanyoknak az uniós jogból eredő védelmének érdekében a nemzeti jog által meghatározottakhoz képest a nemzeti bíróságok előtti eljárásban új jogorvoslati lehetőséget az EUB döntései szerint sem hozott létre, hanem azért sem, mert az Alkotmánybíróság III/242/2020. számú határozatának [59] pontja értelmében hatályban lévő törvény alkalmazását általános hatáskörű bíróság az

uniós jog kiterjesztő értelmezésével nem tagadhatja meg, a hazai jogot nem teheti félre; ez a kötelezettség a bíróságot akkor is terheli, ha az adott ügynek van uniós jogi relevanciája.

Az AB IV/1357/2017. számú határozatában rámutatott arra is, hogy a régi Pp. 260.-269. §-aiban szabályozott perújítás, mint az anyagi jogerővel rendelkező egyes határozatok ellen - szűkebb körben, több feltétel együttes fennállása esetén - igénybe vehető rendkívüli perorvoslat, kivételesnek tekinthető, aminek az az indoka, hogy a jogerős határozatnak rendes jogorvoslattal való megtámadhatatlansága a jogbiztonságot szolgálja, és ezen keresztül a jogállamiság elvével van szoros összefüggésben. A jogalkotó döntésétől függ, a jogerős határozatot mely okokból teszi megkérdőjelezhetővé, s teremti meg a jogerő feloldásának lehetőségét. A régi Pp. 260. § (1) bekezdésének a)-d) pontjai, valamint 262/A. §-a olyan kógens rendelkezések, amelyek a perújítás lehetséges okait kimerítően határozzák meg, és azok kibővítésére a jogalkalmazónak nincs felhatalmazása, mint ahogy az AB és az EUB jogállásának, tevékenységének, az előtte folyó eljárásoknak az összehasonlítására sem rendelkezik a bíróság ebben a kontextusban kompetenciával. Az AB szerint éppen az lenne aggályos, ha a jogalkalmazó a zárt, kógens szabályozást például analógia alkalmazásával - az Alaptörvény 28. cikke által meghatározott értelmezési kereteket meghaladóan - kiterjesztően értelmezné. Az AB leszögezte: a régi Pp. 262/A. S-ának nem lehetséges olyan alkotmányos értelmezése, amely az EUB ítéletére alapított perújítást a megengedhetőség vizsgálatának mellőzésével teszi lehetővé ([26], [29] és [30] pontok).

Az ítéletábra megjegyzi, a perújító felperes hivatkozásával szemben az EUB C-620/17. számú ítéletében és C-362/18. számú végzésében nem állapította meg azt, hogy mivel a régi Pp. 260. § (1) bekezdése a jogerős ítéletre tekintettel megengedi a perújítást, ezért az EUB ítéleteire figyelemmel is meg kell engedni azt. Ezzel szemben az *ítélet 61. és 62. pontjai*, a *végzés 62. és 63. pontjai* azt rögzítik, a kérdéseket előterjesztő bíróság által előadottakból az tűnik ki, hogy a régi Pp. 260. §-a alapján a jogerős ítélet ellen perújításnak van helye, ha a fél többek között olyan jogerős bírói határozatra hivatkozik, amelyet nem vettek figyelembe abban az eljárásban, amelyben a perújítással érintett ítéletet meghozták, és kizárólag akkor, ha a fél – önhibáján kívül – nem tudott az említett eljárás során e határozat meglétére hivatkozni. A hatodik (illetve a C-362/18. számú ügyben a kilencedik) kérdés szövegéből pedig az EUB számára az következik, hogy a magyar jog lehetővé teszi a jogerőre emelkedett határozattal szembeni perújítást annak érdekében, hogy az AB új határozata alapján helyreállítsák az alkotmányosságot. Arra nézve, hogy a magyar eljárási szabályok lehetővé teszik-e egy jogerőre emelkedett ítélet visszavonását annak érdekében, hogy az ezen ítélet nyomán kialakult helyzetet összeegyeztethetővé tegyék egy korábbi jogerős határozattal, amelyről az ezen ítéletet hozó bíróságnak és az ítélet alapjául szolgáló eljárásban részt vevő feleknek már tudomásuk volt, az EUB egyértelműen úgy foglalt állást, hogy ennek elbírálása a nemzeti bíróság feladata (*ítélet 63. pont, végzés 64. pont*). A magyar eljárási szabályok alapján pedig az ítéletábra álláspontja szerint erre a kérdésre nemleges választ kell adni.

A másodfokú bíróság kiemeli végül, hogy a Kúria Pfv.III.22.500/2017/7. számú ítélete szerint az uniós jog nem írja elő azt, hogy a jogérvényesítési költségek kárként önálló eljárásban érvényesíthetők; ilyen jogot a perújító felperes nem vindikálhat magának pusztán azért, mert megilleti őt a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadsága. Nem helytálló végül a perújító felperesnek az az érve sem, hogy a Kúria nem vette figyelembe az Elsőfokú Bíróságnak és az

EUB-nek az általa hivatkozott ítéleteit; a Kúria határozatának indokolása annak [37] pontjában ezzel szemben kifejezetten utal arra, hogy ezek a jogvita elbírálása szempontjából irrelevánsak.

Azt alappal sérelmezte a perújító felperes, hogy a törvényszék végzése nem tért ki a perújítás megengedésének szükségessége kapcsán előzetes döntéshozatal kezdeményezése iránti kérelmére (*Székesfehérvári Törvényszék 26.P.20.293/2019/8. számú beadvány 15. old.*), bár a perújítási kérelmet, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasító 10. számú végzés indokaiból következik, hogy az EUB előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését nem tartotta szükségesnek. A fellebbezési eljárásban további kérdésekkel kiterjesztett előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése ugyanakkor a perújítási kérelem tárgyában döntéshozatal szempontjából szükségtelen, így az ítéletábla e kérelmet – hivatkozással a régi Pp. 155/A. § (3) bekezdésére – elutasította.